

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Nisan 2021 | Sayı 14

..YALANIN.. GOLGESİNDE SOYKIRIM

ÇİN PROPAGANDALARINA KARŞI BASIN TOPLANTISI YAPILDI

İstanbul'da Akgün İstanbul Otel'de, "Yalanın Gölgesinde Soykırım" başlığıyla, Doğu Türkistan'daki soykırım ve Çin yönetiminin propaganda faaliyetlerini esas alan bir basın toplantısı yapıldı.

Çin'in 2 Nisan'da gösterime giren "The War in The Shadows" (Gölgedeki Savaş) filmiyle, Doğu Türkistan üzerinde propaganda ve dezenformasyon çalışması yaptığını dikkat çekildi.

Toplantıda Çin'in soykırımı varan insan hakları ihlallerini gizlemek için bu tür çabalara giriştiği vurgulandı.

Uluslararası Doğu Türkistan STK'ları Birliği ve Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneğinin ortaklaşa düzenlediği basın toplantısına; TGTV, İDSB, Doğu Türkistan Maarif ve Dayanışma Derneği, Doğu Türkistan Alimler Birliği, Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği, Dünya Uygur Kurultayı Vakfı, Mülteci dernekleri federasyonu gibi onlarca sivil toplum kuruluşunun başkan ve temsilcileri ve basın mensupları katıldı.

'DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ TOPLAMA KAMPLARI

Basın açıklamasında, İlk olarak Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği Genel Sekreteri Nureddin İzbasar söz aldı.

Çin'in Uygurları dünyaya terörist olarak göstermeye çalıştığını ve propaganda videoları yayınladığını belirten İzbasar, bu videoların tamamen asılsız olduğunu ve Çin'in dezenformasyon yaptığını kaydetti.

“Çin’in Doğu Türkistan’da toplama kampları kurduğunu ilk başta kabul etmediğini ancak BM’nin 2018 yılında kamplarda en az 1 milyon insanın tutulduğuna dair açıklamasından sonra itiraf etmek zorunda kaldığını anlattı. Çin’in bu kampların eğitim kampları olduğunu iddia etmeye başladığını söyleyen İzbasar, sözlerine şöyle devam etti:

“Toplama kampı şahitlerinin anlattıkları ise oranın eğitim kampı değil Nazi tarzı toplama kampları olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Uluslararası bağımsız kuruluşların raporlarına göre Doğu Türkistan’da bin 400’den fazla toplama kampının yeri tespit edilmiş durumdadır. Çin’in 2020 senesinde yayımladığı Beyaz Kapaklı Kitabı’nda ise 2013 senesinden 2019 senesine kadar her sene 1,3 milyondan fazla insanın ‘eğitildiği’ kaydedilmiştir. Çin’den sızan belgelerde belirtildiği gibi sadece Çin tarafından kara listeye alınanların değil, onların akrabalarının da toplama kamplarına alındığı açıkça bilinmektedir. Bu gerçek göz önünde bulundurulduğunda 2013 senesinden sonra kara listeye alınan herkesin toplama kampına alındığı ya da hapis cezasına çarptırıldığı ortaya çıkmaktadır. Böylece en az 8 milyon insanın toplama kampına

alınarak tecrit edildiği gizlenemez gerçektir. Doğu Türkistanlıların köle işçiliğe tabi tutulması, toplama kamplarındaki kadınların sistematik tecavüze uğraması ve kısırlaştırılması, çocukların ailelerinden kopartılması, insanların Çin’e sürgün edilmesi ve toplu katliam olayları BM tarafından kabul edilen ‘soykırım suçunun önlenmesi ve cezalandırılması sözleşmesine’ tamamen aykırı olduğu diğer üye ülkeler tarafından kabul edilmiş durumdadır. Kanada ve Hollanda parlamenterleri ve ABD Doğu Türkistan’da Çin’in fiili olarak soykırım suçu işlemekte olduğunu açıkladı.”

‘MEDYA ÇKP’NİN KONTROLÜ ALTINDA’

“Çin, bütün bu soykırım suçunu gizlemek ve örtbas etmek amacıyla çok sayıda propaganda faaliyetleri yürütmektedir” diyen İzbasar şunları söyledi:

“Çin, medyayı sıkı kontrol altına alırken, Çin’de yasak olmasına rağmen Facebook, Twitter ve Youtube gibi sosyal medya araçları üzerinden karalama kampanyalarını hız kesmeden devam ettirmektedir. Çin adına propaganda yapan birçok medyanın Çin’in anakarasından kontrol edildiği ve çok sayıda yan kuruluşlarla müşterek bir çalışma içinde olduğu anlaşılan gerçekler içindedir.

Çin Komünist Partisi adına yurt dışında propagandalar yürütmekte olan CGTN, sosyal medya üzerinden İngilizce, Arapça, Fransızca, Arapça, İspanyolca ve Rusça olmak üzere ondan fazla kanalda yayın yapan bir propaganda kuruluşudur. CGNT’nin tüm kanallarının abone sayısı toplamda 4 milyonun üzerindedir. CGTN Doğu Türkistan ve Uy-

gurlar hakkında çok sayıda belgesel ve röportaj videosu yayınlamıştır. Özellikle Doğu Türkistan'daki soykırımı örtbas etmek için yoğun bir çaba içerisinde olduğu tüm içeriklerinden anlaşılmaktadır. ABD ve Avrupa'da yaşayan Müslüman asıllı ünlüler de bu kanal üzerinden Çin'in propaganda kampanyasına katılmışlardır.”

ÇİN'İN 'GÖLGEDEKİ SAVAŞ' ADLI PROPAGANDA FİLMİ HAKKINDA

'Gölgedeki Savaş' isimli filme de dikkat çeken İzbasar, şöyle konuştu: "02 Nisan 2021 Tarihinde CGNT Youtube kanalında yayınlanan 'The War in The Shadows' filmi Çin'in Doğu Türkistan'daki soykırımını haklı göstermek için çektiği bir propaganda filmidir. Ancak bu propaganda filminde Çin, Doğu Türkistanlıları dört temel üzerinden suçlamakta ve uygulamalarını haklı göstermeye çalışmaktadır.

Filmde Çin, Doğu Türkistan'da meydana gelen bazı şiddet olaylarını göstererek Uygur Türklerini terörist olarak göstermeye çalışmıştır.

Olaylarda ölen Çinlileri örnek göstererek algı operasyonu yapmaya çalışan Çin, burada 1949'dan günümüze kadar öldürdüğü Doğu Türkistanlılardan hiç bahsetmemektedir.

Halbuki Çin, 1949 senesinde Doğu Türkistan'ı işgal ettikten sonra devrim karşıtı, burjuvazi, yerel milliyetçi adı altında çok sayıda

Doğu Türkistanlıyı öldürürken, 1967-1977 yılları arasında yaptığı kültür soykırımında yine yüzbinlerce insanı idam etmiş, yüz binlercesi de açlıktan ölmüştür. 1980'li yıllardan sonra artan dinî ve etnik baskılara karşı meydana gelen tüm ayaklanmaları en sert bir şekilde bastırmıştır. 1964-1996 arasında Doğu Türkistan'da sadece nükleer denemeler sonucu hayatını kaybeden Doğu Türkistanlıların sayısı 750 bini geçmiştir. 1990 Barın'de, 1997'de Gulca'da, 2009 Urumçi'de, 2014 Yarkent'te Çin'in silahlı güçleri tarafından öldürülen Doğu Türkistanlıların sayısı hiç de az değildir. 1986 senesinden itibaren uyguladığı doğumlara yönelik politika ve yasasıyla çok sayıda bebek anne karnından alınarak öldürülürken, Çin'den Doğu Türkistan'a göçmen taşıyan trenler bir gün bile durmamıştır. 2000li yıllardan itibaren Doğu Türkistan'ın kırsal kesimlerinden kadınları Çin'in iç bölgesine zorla taşıyarak yok etmiştir.

2017 yılından itibaren uygulamakta olduğu toplama kamplarıyla birlikte idam ve yok etme politikası durmadan devam etmektedir.

Propaganda filminde Çin, aşırılık ve radikallik içeren videoyu izledikleri için insanların 10 yıldan fazla hapis cezasına çarptırıldığını ve hapisanede onların devşirilmekte olduğunu ifade etmektedir.”

'ÇİN'İN TÜM İDDİALARI YALAN VE KURGU ÜZERİNE DİR'

İzbasar, 'Gölgedeki Savaş' filminde de Doğu Türkistan'da Uygurların Çinlilere karşı nüfus oranının en yüksek olduğu Hotan bölgesi terörün en büyük kurbanı olarak gösterildiğini anlattı.

İzbasar, "2017 senesinden önce Hotan'da etnik Han Çinlilerinin oranının %2,66 olması Çin'i en çok rahatsız eden bir konudur ve bölgenin hızlıca Çinleştirilmesi için tüm gücüyle bölgeyi en yüksek düzeyde baskıya almıştır. Hotan Doğu Türkistan'da toplama

kamplarının en yoğun kurulduğu bir bölgedir” dedi.

ÇİN, UYGURLARI NASIL TERÖRİZE ETTİ?

2015’e kadar Doğu Türkistan’da IŞİD propagandasının kasıtlı olarak yoğun bir şekilde yaptırıldığını savunan İzbasar, Çin propaganda filminde yine Uygur kelimesi ile terör kelimesinin belli aralıkla yan yana telaffuz edilmesine özen gösterildiğini anlattı.

İzbaşar “Ancak 2013 senesinden 2015 senesine kadar Doğu Türkistan’da IŞİD propagandasının kasıtlı olarak yoğun bir şekilde yaptırıldığını, normal dini ibadetler ağır baskı altındayken, kalabalık ortamlarda IŞİD propagandasının yıllarca rahatça yapılabildiğinin sebeplerini anlatmamıştır.

Tanıkların ifade ettiği gibi Çin 2000’li yıllardan itibaren Uygurları Afganistan’a yönlendirme amaçlı çok sayıda istihbarat çalışmaları yaptığı, 2012 senesinden itibaren ise Suriye’ye Uygurları yönlendirmek için her türlü yolu denediği herkes tarafından bilinen bir gerçektir.

Terör sadece bir bahaneden ibaret olup, Çin’in gözünde insanların 80’li ve 90’lı yıllarda doğmuş olmaları bile suç haline gelmiş ve bu sebepten insanlar toplama kampına kapatılmıştır” diye konuştu.

İzbasar son olarak şu çağrıyla konuştu: “Türk Konseyi’nin Yalkun Rozi’nin kurtarılması için girişimde bulunması lazım. Bu sene Türk Konseyi tarafından Yalkun Rozi senesi ilan edilmeli. Yoksa Türk Konseyi ismin değiştiresin.

İslam İşbirliği Teşkilatı da aynı şekilde. Bu sene Doğu Türkistan için bir şey yapmayacaksa kendisini lağvetsin. Özellikle Türk Konseyi’ne sesleniyorum.” Dedi.

Ardından, İHH Mütevelli Heyeti Üyesi Av.

Uğur Yıldırım, Çin’in soykırımına karşı hukuki mücadele konulu bir konuşma yaptı.

Daha sonra Uygur Akademisi Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Şevket Nasır, “Çin’in İdeolojik Propaganda Geçmişi ve Yöntemleri” başlığında bir konuşma yaparak “tüm dünyanın dev bir propaganda ordusu ile karşı karşıya olduğunu söyledi.

Nasır şöyle konuştu: “Çin soykırım suçunu örtbas etmek için 20 milyon internet savaşçısını, medya savaşçısını piyasaya sürecek. Bu ideolojik propaganda devletin eli ve kitle iletişim araçları ile dünyaya yayılıyor.

Çin’in yurt dışı yayınları bir birim oldu. Çin, sadece ideolojik propaganda için 400 milyar dolar kaynak kullandı. Bu yüzden Çin propagandası inandırıcı geliyor. Hepimiz bu ideolojik propagandanın hedefindeyiz. Bundan

sonra karşılaşacağımız mesajlar tamamen tek elle yayınlanmış mesajlardır.” Dedi.

Akabinde Doğu Türkistan Alimler Birliği Başkan vekili Mahmutcan Damolla Arapça basın açıklaması yaparak İslam Dünyasına seslendi.

En son Çin’in propaganda Filminde Uygur Aydınları ilişkilendirdiği sözde terörist ve Türkistan İslam Partisi mensubu Tahir Abbas’ın Çin’in tüm iddialarına karşı reddiye verdi ve kendisinin hiçbir zaman Çin’in suçladığı gibi faaliyetlerde bulunmadığını ifade eden bir Röportaj videosu katılımcıların dikkatine sunuldu.

Hemen ardından uzun süreli hapse mahkum edilen Uygur Aydını Yalkun Rozi’nin Oğlu Kamal Türk ile yapılan Röportaj izlendi.

DİNİ, ETNİK VE SİYASİ BASKILARIN MERKEZİ: DOĞU TÜRKİSTAN

Çin hükümetinin sistematik baskı ve asimilasyonlar ile dini, etnik, kültürel ve siyasi anlamda “soykırımı” varan faaliyetleri, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. ABD Dışişleri Bakanlığının açıkladığı verilere göre Doğu Türkistan’da yaklaşık 2 milyona yakın Uygur Türkü ve di-

ğer azınlıklara mensup Müslümanlar, eğitim adı altında zorla toplama kamplarında tutulmakta.

Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Öte yandan, Birleşmiş Milletlerin resmi verilerine göre ise, Pekin idaresinin kültürel soykırım uyguladığı Doğu Türkistan’daki toplama kamplarında 1 milyondan fazla Uygur Türkünü zorla tutuyor. Farklı kaynaklarda cezaevleri ile gözaltı merkezlerinde tutulanlarla birlikte bu rakamın 3-4 milyon arasında olduğu tahmin ediliyor.

Çin hükümeti, dünya kamuoyundan toplama kampındaki Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri gizlemektedir. Ancak, ABD Dışişleri Bakanlığı verilerine göre 2 milyonu aşkın Doğu Türkistanlı toplama kamplarında zorla tutuluyor.

Çin Komünist Partisinin sistematik baskı ve şiddet politikalarına maruz kalan Uygur Türkü ve azınlıklar, birçok hak ihlali ile karşı karşıya kalmaktadır.

Yazan: Muhammed Ali ATAYURT

TÜRKİYE'Yİ ZİYARET EDEN UYGUR TÜRKÜNE 25 YIL HAPİS CEZASI

Avustralya'nın ABC haber kanalına göre Uygur asıllı genç Mirzat Tahir'in Türkiye'de yaşadığı için 25 yıl hapis cezasına çarptırıldığı bildirildi.

Haberde Mirzat Tahirin Avustralya'nın Melbourne kentinde yaşayan Mehrai Mezensov ile Doğu Türkistan'da evlilik yaptığı ve evliliği uzun sürmeden, "daha önce Türkiye'de bulunmak" suçundan tutuklanıp bir toplama kampına alındığı belirtiliyor.

Eşi Mehrai, kocasının güvenliği endişesiyle belli bir zaman sessiz kalmayı tercih ederek "bırakır" düşüncesiyle durumu medyaya açıklamıyor.

Ancak iki hafta önce eşi Mirzat Tahir ile ilgili yeni bilgiler edinen Mihrai Mezensov'un bildirdiklerine göre Çin, kocası Tahir'i Türkiye'de yaşadığı için "bölücülük" suçlamasıyla 25 yıl hapis cezasına çarptırıldığını Avustralya ABC kanalına bildirdi.

SADECE UYGUR OLDUĞU İÇİN 25 YIL MAHKÛM EDİLDİ

Gazetecilere, kocasının sözde "ayrılıkçılık" bahanesiyle Çin tarafından 25 yıl hapis cezasına çarptırıldığını ve hükmün aslında çok saçma olduğunu, kocasının Çin'in iftirasındaki gibi "ayrılıkçı" olmadığını ve kendisinin sadece Uygur olduğu için mahkûm edildiğini söyledi.

Bilgilere göre Avustralya’da doğup büyüyen Mehrai Hanım’ın eşi Mirzat Tahir’in de Avustralya’da uzun dönem oturma iznine sahip olduğu ifade edilirken, Avustralya hükümetine çiftin yeniden bir araya gelmesine yardım etmesi için çağrı yapıldı.

Gözlemciler, Bayan Mihrai’in kocasına yönelik cesur açıklamasının, Çin’in uluslararası toplumdaki Uygurlarla ilgili propagandalarının aslında yalan olduğunu, Çin’in Doğu Türkistan’da soykırım ve insanlığa karşı suç işlediğini kanıtlayan daha fazla canlı kanıtının olduğunu kaydetti.

ÇİN’İN DOĞU TÜRKİSTAN’DAKİ UYGULAMALARI

Çin komünist Partisinin (ÇKP) son yıllarda uyguladığı Uygur Türklerinin kimlik ve kültürlerine yönelik ihlaller, uluslararası kamuoyu tarafından sert bir şekilde eleştiriliyor. Pekin’in “mesleki eğitim merkezleri” olarak adlandırdığı, uluslararası kamuoyunun ise “yeniden eğitim kampları” diye tanımladığı Toplama Kamplarında Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre en az 1 milyon kamp

tanıkları ve Çin kaynaklı belgelere göre ise En az 8 milyon insan kendi rızası dışında dönüşümlü olarak zorla tutuluyor.

Pekin yönetimi, Doğu Türkistan’da kaç kamp bulunduğu, buralarda kaç kişinin olduğuna ve söz konusu kişilerden ne kadarının sosyal hayata döndüğüne ilişkin bilgi vermiyor. BM ve diğer uluslararası örgütler, kampların incelemeye açılması çağrılarını yinelerken Çin, şu ana kadar kendi belirlediği birkaç kampın az sayıda yabancı diplomat ve basın mensubu tarafından kısmen görülmesine izin verdi. Ve Albanyalı Gazeteci Dr. Olsi Yazeji gibi hakkı söyleyenler dışında çoğu ülke diplomatı Çin’e yaramak için Zulmü görmezden geldi. Çin makamları, BM yetkililerinin doğrudan bilgi almak amacıyla bölgede serbestçe inceleme yapma talebini ise sürekli olarak geri çeviriyor.

Yazan: Mürsel Demir

ÇİN, DOĞU TÜRKİSTAN'I DEVASA ÖMUZ YETİŞTİRME ÜSSÜNE DÖNÜŞTÜRECEK

Çin hükûmeti Doğu Türkistan'da pamuk üretiminde Uygurları modern köle işçiliğine sokmakla sert bir şekilde eleştirilirken, diğer yandan Çin'in en büyük domuz yetiştirme üssü yapmaya yöneliyor.

Bloomberg News'te yer alan bir makaleye göre, Doğu Türkistan'da onlarca yıllık büyük ölçekli pamuk ekimi, tarım arazilerinin kalitesine ciddi şekilde zarar verdi ve pamuk lifi kalitesi üzerinde kesin bir etkiye sahip olmaya başladı. Buna ek olarak Uygurların köleleştirilmesine karşın uluslararası pamuk ürünleri boykotları nedeniyle Çin hükûmeti eski pamuk ekiminin geniş alanlarını büyük ölçekli domuz yetiştirme üslerine dönüştürme kararı aldı.

“BURADA DOMUZ YETİŞTİRMEK EN AKILLICA ÇÖZÜM”

Pekin Haberleri gazetesinden Mei adlı bir yetkili konuyla ilgili yorum yaparak, “Bölgeden çıkan pamuk en büyük ekonomik ve kâr getiren projeydi. Artık bu pamuk yetiştirme alanlarında başka mahsullerin ekilebilmesini söylemek mümkün değil. Bu yüzden burada domuz yetiştirmek en akıllıca çözüm.” dedi.

Bilgilere göre Doğu Türkistan'daki Bingtu-

an'a (Xinjiang Üretim ve İnşaat Kolordusu) bağlı birkaç alanda çoktan büyük çaplı Domuz çiftliklerinin kurulduğu öne sürülürken, çiftliklerden gelen “pislik ve çöpü”, kimyasal gübrelerin yerine kullanacağı ifade ediliyor.

ÇKP'DEN DOMUZ YETİŞTİRME ÜSSÜ İÇİN DEV YATIRIM

Çin haberleri web sitesinin 16 Nisan tarihli haberine göre Urumçi ve Turpan arasında bulunan Bingtuan'ın 12. Bölüğü, Urumçi Kalkınma Bölgesi'ndeki “10 milyon kapasiteli çiftlik Projesi” kapsamında bir domuz yetiştirme üssüne beş milyar Çin Yuangi, (yaklaşık 770 milyon dolar: 6.216.980.000 TL) yatırım yaptığı, bu devasa projenin tamamlanmasıyla, bölgedeki hayvancılık, kümes hayvanları ve et işleme gibi bir dizi endüstri, Çin'in artan et talebini karşılamaya hizmet edeceği aktarıldı.

Gözlemcilere göre bu durum Çin'in işgalci zihniyetinin apaçık bir göstergesi olup, bununla Uygur Türkü Müslümanları hem Domuz yetiştiren hem de Domuz eti yiyen bir topluma dönüştürmek, iş gücünü ‘domuz çiftliklerine’ doğru genişleterek Doğu Türkistan topraklarını bir bütün Domuz üssüne çevirmek planı güdüldüğünü kaydetti.

ÇİN ZULMÜNE KARŞI "ŞAKA DEĞİL, SOYKIRIM!" ÇAĞRISI

Çin'in zulmü altında kalan Doğu Türkistan'a destek için yurdun pek çok noktasında '1 Nisan şakası değil, soykırım!' sloganıyla protesto gösterileri düzenlendi.

Etkinliğe Doğu Türkistan Platformu olarak Yurt içi ve Yurtdışından 180'den fazla sivil toplum kuruluşu destek verdi.

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneğinin de dahil olduğu Doğu Türkistan Platformu, İHH İnsani yardım vakfı, Mülteci dernekleri federasyonu, Mazlumder, Adaleti Savunanlar Derneği, Anadolu Gençlik Derneği gibi yerel kuruluşların yanı sıra ABD, Birleşik Krallık, Finlandiya, İsveç, Hollanda, Fransa, İsviçre, Avusturya ve Japonya'nın da aralarında bulunduğu 34 ülkeden 200'ye yakın sivil toplum kuruluşu tarafından destekleniyor ve bu gün 1 Nisan günü Şaka değil, Soykırım! Sloganıyla eş zamanlı olarak 27 ilçemizde basın açıklaması yapıldı.

ÇİN, DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ TOPLAMA KAMPLARINI DERHAL KAPATMALIDIR

İstanbul'un Fatih ilçesi Beyazıt Meydanı'nda düzenlenen basın açıklama gösterisinde İHH İnsani Yardım Vakfı başkanı Sayın Fehmi Bülent Yıldırım, Mülteci dernekleri federasyonu başkanı ve Doğu Türkistan Platformu sorumlusu Sayın Av. Uğur Yıldırım, Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği genel sekreteri Nureddin İzbasar ve diğer sivil toplum kuruluşları temsilcileri iştirak etti, ayrı ayrı konuşmalar yaptı.

Konuya dair Doğu Türkistan Platformu adına basın açıklaması yapan Av. Uğur Yıldırım, şunları söyledi.

“İnsan haklarına saygılı ve duyarlı paydaşlarımızı, hem sosyal medya üzerinden, hem de eylemlerimizde aynı duyarlılıkla etkinliklerimize katılmaya, bireysel olarak bile olsa bugüne has bir çalışma yapmaya davet ediyoruz. Doğu Türkistan’daki toplama kampaları kayıtsız şartsız bir an evvel kapatılmalı, bölgede uygulanan tüm hak ihlallerine derhal son verilmelidir.

BM, Çin’in insan haklarını ayaklar altına alan toplama kampaları vahşetini derhâl durduracak sahici adımlar atmalıdır. İslam İşbirliği Teşkilatı ya İslam ülkelerini bu zulme karşı mobilize etmeli ya da kendini lağvetmelidir. Zira İİT’nin mevcut tutumu Çin’i daha da cesaretlendirmektedir. Türkiye bu zulmün bitirilmesi için öncü olmalıdır. Çin bu zulmü sonlandırıncaya kadar tüm dünya halkları Çin mallarını boycot etmelidir.

“ÇİN’İN YAPTIĞI MEZALİM ULUSLARLARASI HUKUKA AYKIRIDIR”

Ayrıca konuşmacılar arasından söz alan Doğu Türkistan İnsan hakları İzlem Derneği genel sekreteri Nureddin İzbasar, Çin Halk Cumhuriyeti tarafından Doğu Türkistan bölgesinde yaşayan Uygur Türk halkına karşı planlı ve sistematik olarak yürütülen hürriyetten yoksun bırakma, işkence, zulüm, zorla doğum kontrolü ve öldürme eylemlerinin amacı bir topluluğun üyelerinin bir kısmının ya da tamamının yok edilmesi amacını taşımaktadır. Yine Çin Halk Cumhuriyeti tarafından uygulanan şiddet odaklı politikalar neticesinde Uygur Türk Halkının sahip oldu-

ğu tarihi, kültürel ve sosyal iç dinamiklerin yok edilmesi amaçlanmaktadır.

Çin’in II.Dünya Savaşı’ndan bu yana en ciddi insan hakları ihlallerini işlediğini, Doğu Türkistan halkının Çin’e karşı mücadelesinden asla vazgeçmeyeceğini, başta İslam dünyası olmak üzere uluslararası toplumun soykırımı sessiz kalmakla Çin’i cesaretlendirdiğini söyleyen İzbasar, uluslararası toplumun Çin’in Doğu Türkistan’daki insanlık dışı uygulamalarına karşı harekete geçmesini talep ederek Çin mallarını boycot çağrısı yaptı.

Konuşmacılar arasında Üniversiteli öğrencilerden Melike hanım, Doğu Türkistan’daki Çin zulmüne tanıklık vererek toplama kampında hapsedilen ailesiyle ilgili kamuoyuna seslendi.

34 ÜLKEDEN 200’E YAKIN STK’DAN ORTAK ÇİN PROTESTOSU: ŞAKA DEĞİL SOYKIRIM!

Etkinlik kapsamında basın açıklamalarının ardından 24 ilçemizde fotoğraf sergisi düzenlenirken 38 ilçemizin tamamında 10 bin Doğu Türkistan bayraklı maske ve 100 bin zulümle ilgili broşürler ve 5 bin ilgili Rapor dağıtılarak 25 ilçemizde sessiz yürüyüş tertip edildi.

Türkiye'nin tüm illerinde Doğu Türkistan Platformunu destekleyen kuruluşlar tarafından buldukları bölgelerde Doğu Türkistan için basın açıklaması ve çeşitli etkinlikler düzenledi.

İstanbul'un en önemli meydan ve bölgelerine 50 çift büyük Doğu Türkistan ve Türk bayrağı hazırlanarak asıldı.

Bursa'da Tramvaydaki ekranlarda Doğu Türkistan afişi yer alırken bu kapsamda 1 ve 2 Nisan'da İstanbul'un en gözde 25 Alışveriş merkezlerinin Let ekranlarında Doğu Türkistan'daki zulümle ilgili videolar oynatılacak.

Ayrıca Doğu Türkistan'daki zulüm 1 Nisan akşamı Sosyal medya platformlarında #ŞakaDeğilSoykırım etiketiyle gündeme getirilecek.

DİNİ, ETNİK VE SİYASİ BASKILARIN MERKEZİ: DOĞU TÜRKİSTAN

Çin hükümetinin sistematik baskı ve asimilasyonlar ile dini, etnik, kültürel ve siyasal anlamda "soykırımı" varan faaliyetleri, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. ABD Dışişleri Bakanlığının

açıkladığı verilere göre Doğu Türkistan'da yaklaşık 2 milyona yakın Uygur Türkü ve diğer azınlıklara mensup Müslümanlar, eğitim adı altında zorla toplama kamplarında tutulmakta.

Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Öte yandan, Birleşmiş Milletlerin resmi verilerine göre ise, Pekin idaresinin kültürel soykırım uyguladığı Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında 1 milyondan fazla Uygur Türkünü zorla tutuyor. Farklı kaynaklarda cezaevleri ile gözaltı merkezlerinde tutulanlarla birlikte bu rakamın 3-4 milyon arasında olduğu tahmin ediliyor.

Çin hükümeti, dünya kamuoyundan toplama kampındaki Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri gizlemektedir.

Ancak, ABD Dışişleri Bakanlığı verilerine göre 2 milyonu aşkın Doğu Türkistanlı toplama kamplarında zorla tutuluyor. Çin Komünist Partisinin sistematik baskı ve şiddet politikalarına maruz kalan Uygur Türkü ve azınlıklar, birçok hak ihlali ile karşı karşıya kalmaktadır.

Yazan: Muhammed Ali ATAYURT

BİZ BU FİLMİ DAHA ÖNCE KUNMING'DE SEYRETMİŞTİK...

Çin Komünist Partisi (ÇKP)'nin en önemli propaganda araçlarından bir haline gelen "China Global Television Network" (CGTN), 2 Nisan 2021 tarihinde internet üzerinden adına "The War in the Shadows: Challenges of Fighting Terrorism in Xinjiang" dedikleri 55 dk. 12 sn'lik, anlaşılabilir Hollywood'a özenerek ciddi paralar da harcadıkları, tamamen hayal ürünü ve algı oluşturmaya yönelik, konuyu ve Çin'i bilmeyenleri inandırabileceklerini sandıkları bir belgeseli dolaşıma soktu.

Belgeseli ilk seyrettiğimde aklıma 1 Mart 2014 tarihinde Çin'in Kunming şehir tren istasyonunda gerçekleşen ve 29 kişinin öldürüldüğü, 130'dan fazla kişinin yaralandığı terör saldırısına dair ÇKP yönetimin nasıl bir algı oluşturma işine giriştiğine dair yaptıkları aklıma geldi. Kunming olaylarına dair ÇKP yönetiminin anlattıkları anlaşılabilir miadını doldurmuş veya çok tartışılır hale gelmiş olmalı ki, yeni bir algı süreci için yeni yalanlara başvurma ihtiyacı hissetmiş.

ÇKP yönetimi anlaşılabilir bu sefer daha iyi hazırlanmış, biraz da paraya kıymış, lakin artık "mızrak çuvala sığmıyor" olsa gerek bu belgeselde de çuvallanmış olduğunu en başında ifade etmeliyim;

Nasıl mı?

Buyurun beraber değerlendirelim.

İlk olarak yukarıda da ifade ettiğimiz üzere belgeselin Hollywood tarzında, büyük bütçeli yapılmış olup, oyuncu ve figüranlarının tamamen rollerini iyice ezberledikleri hatta birçok defa ön ve alışma çekimleri yaptırıldıkları anlaşılmakta.

Belgeselin 6,39. dakikasında Almira Muhter'in gözyaşları içinde pişmanlığını anlattığı ifadelerini iyice tetkik ettiğinizde ne kadar seri ve akıcı bir kompozisyon içinde hazırlandığını göreceksiniz. Daha ilginç senaryo-

Shirzat Bawudun

Fmr. Director, Public Security Bureau, Moyu County
Fmr. Director, United Front Work Department, Urumqi
Fmr. Director General, Department of Justice, Xinjiang
Fmr. Deputy Secretary,
Political & Legal Committee, Xinjiang

希尔扎提·巴吾东

墨玉县公安局原局长
乌鲁木齐市统战部原部长
自治区司法厅原厅长
自治区党委政法委原副书记

da aynı kızın hapisanede bile olay çıkartmaya, adam öldürmeye teşebbüse ettiğini, 2035 yılına kadar kesinleşmiş cezasının olduğunu seri ve akıcı bir kompozisyon içerisinde öğreniyorsunuz.

Çin gibi katı kuralları olan, hele de bütün insanı hislerin bir tarafa bırakıldığı Doğu Türkistan'da, hapisanede olay çıkarmak, adam öldürmeye teşebbüs etmek propagandasını kime inandıracaklarına bir anlam veremediğimi ifade etmeliyim. Doğu Türkistan'da hapiste veya kamplardaki tutumlara dair şahitliklerin birkaç tanesini okumanızı tavsiye edeyim sadece. Tamamen kurgu, tamamen algı oluşturma, tamamen yalan üzerine kurulu bir belgesel.

Bir sonraki konuşmacı sözde suçlu Abdul Tursuntohti'nin konuşması da aynı senaryoları görmek mümkün. "Kim bilir hangi şartlarda bu ifadeler alınmıştır acaba?" demeden edemiyor insan.

Bakınız burası daha enteresan; belgeseli hazırlayanlar muhtemelen seyredecek herkesi aptal yerine koymak istemiş

Nasıl mı?

Belgeselin 16.29. dakikasında Hoten şehri Karakaş ilçe eski emniyet müdürü Shirzat Bawudun'un itiraf sahnesi. Güya Shirzat Bawudun "2005'te Hoten Büyük Cami hatibi

Ablajan Bakri vasıtasıyla Mısır'da yaşayan Tahir Abbas adlı Doğu Türkistan İslam Partisi'nin sorumlusu ile temas kurmuş ve mali yardımda bulunmuş, bununla da yetinmemiş daha sonra yurtdışında da kendisiyle görüşmüş.

Kulağa hoş ve akla makul gelebilir, lakin ben ilk seyrettiğimde "pes... bu kadar da olmaz" dedim ve inanın gülmek için kendimi zor tuttum. Bir defa o mevkide birisi yurtdışına yanında bir Çinli olmadan çıkamayacağını söylemem yeterli olur sanırım.

Terörist ile görüşmek mi?

İhtimal vermiyorum, lakin şayet görüşülmüşse ÇKP'nin bilgisi dahilinde görüşülmüştür ama Çinlilere yaptıkları gibi işi bitince çöpe atılmış demektir.

Aralarda boş boş konuşmaları geçtim ama 30,31. dakikadan başlayan Milli Eğitim eski müdürü Sattar Sawut'un Yalkun Rozi gibi akademisyenleri kullanıp, sözde eğitim ki-

taplarında bölücülük propagandası yapmışlar yalanına herkes gülebilir.

Neden mi?

Doğu Türkistan'da bütün yayınlar, ders materyalinden gazete, dergi veya herhangi başka bir neşriyatın direk merkezi Pekin'deki birimlerin kontrol ve iznine tâbi olduğunu herkes bilir. Şayet eğitim ders veya yardımcı der kitabı olarak kullanılan bu kitapları hazırlamakla ismi geçen şahıslar bölücülük yapmışsa, buna izin veya göz yuman Çinli yetkililerin akıbetlerini sormayacak mıyız?

Soramayız çünkü ÇKP'ye göre Doğu Türkistan'da suç işleme ihtimali olan sadece Müslüman Türk olanlardır. Gerçi o Müslüman-Türkler, Çin'in iç bölgelerine getirilse de durumları veya ÇKP tarafından kendilerine bakışın değişmediğini de bu vesile ile ifade edelim.

ÇKP'nin ve onun Doğu Türkistan'daki aydularının maksadının topluma önderlik edebilecek kim varsa yerinden yurdundan etmek ve ömürlerini bir daha dışarı çıkamadan zindanlarda çürütmek olduğunu biz çok iyi biliyoruz da bilmeyenlere, bu vesile ile, bir kez daha duyuralım.

Video'nun en bomba ve tabi ki en saçma iddiasını ise en sona sakladım.

Gerçi Çinliler mal bulmuş mağribi gibi belgesellerinin neredeyse en başına koymuşlar ama olsun, saçma olduğu için biz en sona sakladık.

Video'nun 3,19. dakikasında emniyet yetkilisi Kadir Memet'in açıklaması:

Sıkı durun ama sakın ha gülmeyin: Kadir Memet inanıyorum eline tutuşturulan dahası ezberletilen bir metini okumuş, çünkü okuduğuna kendisinin de inanmadığını beden dili göstermekte. Neymiş efendim; "22 Mayıs 2014 tarihinde Urumçi'deki bombalama olayı Hoten'de planlanmış, internette bomba yapımını öğrenmişler, yetmemiş internet üzerinde kimyasal malzeme almışlar ve binlerce kilometre ötedeki Urumçi'ye getirip olayı gerçekleştirmişler"...

Pes doğrusu, aynen Kunming olayında olduğu gibi.

Bilindiği gibi Çin'de youtube ve whatsapp gibi yabancı sosyal medya programları kullanımı yasaktır. Bunun yanında Çin'in sosyal medyayı nasıl kontrol ettiği herkesin malumu, Ne hikmetse olayın Hoten'de planlandığını öğrenen dahası Doğu Türkistan'da uçan kuşu bile kontrol eden Çin, diğerlerini es geçmiş...

Hal böyleyken birisi bütün bunları nasıl yapabilir? Binlerce kilometre öteden yüzlerce kontrol noktasını nasıl atlatır? Bomba yapmak için satın alınan malzemelere neden ses çıkartamaz? ... vs vs.

Emin olun emniyet birimlerinin göz yumması olmadan bu olayların gerçekleşmesinin mümkün olmayacağını takdir edersiniz. Azıcık ÇKP tarihi bilenlerin, iktidarda kalabilmek adına nasıl zalimlik ve gaddarlıklar yapabileceğini de bilir.

Bu olayı da emin olunuz ÇKP yönetiminin Doğu Türkistan'daki derin yapısı Bingtuan ve onların akıl vermesi ile emniyetin de içerisinde olduğu bir yapı organize etmiş, senarist yazmış ve Kadir Memet de seslendirmiştir.

Ne de olsa bir taşla birkaç kuş vurma potansiyeli olan bir düzmece olaydan bahsediyoruz;

İçerisinde biraz halk olsun,
Olayı Uygurların üzerine yıkmak en basit kurgu,
Böyle bir olayla Çinlilerin şovenist milliyetçiliğine tavan yaptırılması ve devlete bağlılıklarının kuvvetlendirilmesi cabası,

Dünyaya bu olay üzerinden iyi bir propaganada malzemesi elde etmiş oluruz,

Bu olay üzerinden Doğu Türkistan'da istediğimiz gibi at koştururuz.

Hesap basit ama tam da ÇKP anlayışına da uygun.

Doğu Türkistan'da 2016 sonrası ÇKP eliyle yaşılan olayları bir de bu gözle değerlendirmekte fayda var diye düşünüyorum.

Belgeselde dikkatimi çeken bir başka husus ise Uygurların isimlerinin tam da bizlerin anlayacağı tarz da yazılmış olması. Halbuki ben bile normal şartlarda Çince Uygurların isimlerinin yazılmasını anlamakta zorlanan birisiyim.

Mesela Belgesel'de geçen Dilnur Guan Fengbao'nun Çinli mi, Uygur Türkü mü, Hui mi olduğunu anlayamadığımı da ilave etmeliyim.

Hülasa baştan sona güzel bir tiyatro ortaya konulmuş, emin olun Doğu Türkistan'da Müslüman-Türkler hakkında arzu edilen netice elde edilince sıranın Huilerin ve diğer azınlıkların başına da geleceğine adım gibi eminim, tabi final Çinlilerle kapatılacaktır sananlara da duyuralım; sıra Kuşak Yol güzergâhı üzerindeki halklara böyle senaryolar hazırlamakla devam edecektir, hazırlıklı olun derim...

Yazan: Doç. Dr. Ömer KUL

BARIN KATLIAMININ 31. YIL DÖNÜMÜNDE EYLEM YAPILDI

5 Nisan, 1990 yılında Doğu Türkistan'ın tarihi şehri Kaşgar'a bağlı Aktuğ nahiyesinin BARIN köyünde, Çin işgal hükümeti tarafından gerçekleşen Katliamı, Barın şehitlerini ve Barın direnişini anmak, Doğu Türkistan'da devam eden ve gün gittikçe artan soykırımı protesto etmek, Kamuoyuna anlatmak amacıyla, basın açıklaması yapıldı.

5 Nisan İstanbul - Eyüp Sultan Meydanı'nda saat 11:00 sularında yapılan basın açıklamasında Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği başkanı Hidayet Oğuzhan basın açıklama konuşması yaptı.

Oğuzhan, Barın şehitlerinin hatırasına ve Doğu Türkistan'daki esaretin son bulması için milletimizi uyandıran ve yol gösteren bu önemli hadiseyi hatırlamak ve zulme / istibdada karşı verilen mücadeleye dikkat çekmek için bu etkinliği düzenlemekte olduğunu belirtirken Çin'in Doğu Türkistan'daki Soykırım uygulamalarıyla nasıl yok etmeye çalıştığını, Uygur halkının Çinli işgalci güçlerle nasıl mücadele etmekte olduğunu anlattı.

Ardından Doğu Türkistan İnsan Hakları izleme derneği genel sekreteri Nureddin İzbasar "Doğu Türkistan'ın işgal süreci ve Barın İnkılabının önemi" ile ilgili konuşma yaptı.

İslam Dünyasına seslene Doğu Türkistan Alimler birliği başkan vekili Mahmutcan Dmolla, Çin komünist Partisinin Doğu Türkistan'daki soykırım uygulamalarına karşı kayıtsız kalmamaları konusunda çağırısı yaptı.

Yeni Yüzyıl üniversitesi hukuk fakültesi dekanı ve 23. dönem Ak parti Düzce millet vekili Prof. Dr.Celal Erbay Halka seslenerek Türkiye'nin Doğu Türkistan davasındaki önemini vurguladı. Edilen duanın ardından resim sergisine devam edildi.

5 İLDE 6 MEYDANDA RESİM SERGİSİ

Uluslararası Doğu Türkistan STK'ları Birliği olarak Türkiye'nin 5 ilinde 6 farklı meydana da resim sergisi açıldı.

5-6 Nisan İstanbul'da Eyüp Sultan Meydanı ve Esenler Dörtyol Meydanında.

5 Nisan Ankara'da Kızılay Metro İstasyonu, Konya'da Kültür Parkı, Kastamonu'da Nasrullah Cami Meydanı Kahramanmaraş'ta Milli İrade Meydanında resim sergisi düzenlendi.

Ayrıca "Ailem nerede?", "Zulmü durdur!" Sloganları atan Uygur Türkleri İstanbul Çin konsoloslugu yakınındaki tepki gösterişlerini 110 gündür devam ediyor.

300'e yakın Uygur ellerindeki döviz ve aile üyelerine ait fotoğrafları kaldırarak Çin'in Doğu Türkistan'daki baskı ve soykırımını protesto ediyor.

Barın Katliamı ve aziz Şehitleri anmak adına Doğu Türkistan'daki sistematik soykırım ve asimilasyon politikalarını eleştiren ve Doğu Türkistan halkına destek veren İYİ Parti Genel Başkanı sayın Meral Akşener ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı sayın Mansur Yavaş'ın Twitter hesaplarından yapmış olduğu paylaşımlarına yönelik Çin'in Ankara Büyükelçiliğinden küstahça ve tehditkâr açıklamalar geldi.

Meral Akşener
@meral_aksener

#BarınKatliamı'nda Çin esaretine boyun eğmeyen Doğu Türkistanlı soydaşlarımızı, şehadetlerinin yıl dönümünde rahmetle anıyorum...

Esaret altındaki soydaşlarımızı unutmayacak, uğradıkları zulümlere sessiz kalmayacağız.

Doğu Türkistan bir gün mutlaka bağımsız olacak!

Mansur Yavaş
@mansuryavas06

Doğu Türkistan'da yaşanan katliamın acısını 31 yıl geçmesine rağmen hâlâ ilk günkü gibi hissediyoruz.

Barın şehitlerini rahmetle anıyorum.

Çin Büyükelçiliği Ankara/中国駐土耳其使馆
@ChinaEmbTurkey

Çin tarafı, herhangi bir kişi veya gücün Çin'in egemenliğine ve toprak bütünlüğüne herhangi bir şekilde meydan okumasına kararlılıkla karşı çıkmakta ve bunu şiddetle kınamaktadır. Çin tarafı, haklı karşılık verme hakkını saklı tutmaktadır. @meral_aksener @mansuryavas06

05 1:26 · 6 Nis 2021 · Twitter Web App

ÇİN'İN TÜRK SİYASİLERİ HEDEF ALAN PAYLAŞIMINA TEPKİLER ÇİĞ GİBİ BÜYÜDÜ

Çin'in Ankara Büyükelçisi Liu Şaobin, Büyükelçiliğin, Doğu Türkistan halkına destek veren Türk siyasileri hedef alan ve tehdit edercesine paylaştığı açıklamaya sosyal medya üzerinden tepkiler büyüdü. Çin'in açıklamalarına cevap veren İYİ Parti ise "Boş konuşmayı bırakın, siz önce Uygur'lara yaptığınız soykırımı durdurun" ifadelerini kullanarak karikatür eşliğinde yanıt verdi.

ÇİN'İN HADDİ AŞAN TAVRI TBMM'DE ELEŞTİRİLDİ

Çin Ankara Büyükelçiliğinin yaptığı paylaşımı TBMM Genel Kurulu'nda da gündeme geldi. Genel Kurul'da konuşma yapan AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, Çin Büyükelçisinin diplomatik kuralları aşan paylaşımın kabul edilemez olduğunu belirterek, "Bu konu diplomatik kuralları aşan, diplomatik nezaketi tamamen göz ardı eden bir davranış şeklidir; kabul edilemez. Böyle bir paylaşımı doğru bulmadığımızı ifade ediyoruz.

Türkiye'de siyasi partilerin ne zaman ne konuşacakları, hangi ölçüde konuşacakları ve

bunu tayin etme hakkının da bir başka ülkenin büyük elçisine düşmediğini açık ve net şekilde ifade ediyoruz. Bu, bizim demokratik kurallarımıza aykırı bir davranış şeklidir, şiddetle reddettiğimizi ifade etmek istiyoruz" diye konuştu.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU: NE YAPARSINIZ?

Öte yandan İYİ Parti İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu da Çin'in Ankara Büyükelçiliği'nin açıklamasına tepki gösterdi.

Twitter'dan büyükelçiliğin açıklamasına cevap veren Ağırlioğlu, "Ne yaparsınız mesele? Hepimizi toplama kamplarına alıp asimile mi edersiniz? Bize işkence mi yaparsınız? Camilerimizi mi yıkarsınız? DoğuTürkistan'lı mazlum kardeşlerimize yaptığınız gibi bizi de hapse mi atarsınız? Evlerimize, iffetimize mi musallat olursunuz? Ne yaparsınız?" ifadelerini kullandı.

DAVUTOĞLU: HADDİNİZİ BİLİN!

Gelecek Partisi genel başkanı Ahmet Davutoğlu, Çin'in Ankara Büyükelçiliği'nin Akşener ve Yavaş'a yönelik tehditkar paylaşımını alıntılararak, "Haddinizi bilin! Burası Ankara!" ifadeleriyle tepki gösterdi.

ÇİN BÜYÜKELÇİSİ İSTENMEYEN KİŞİ İLAN EDİLMELİ

Konu ile ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde konuşan İYİ Parti Grup Başkanvekili Lütfi Türkkan, "Çin Halk Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçiliği'nin attığı tweet alenen devletimizin iç işlerine müdahaledir. Türk Devleti derhal karşılık vermeli ve ilgili açıklamayı yapma cüretini gösteren Büyükelçi'yi istenmeyen kişi ilan etmelidir." dedi.

"ÇİN'İN, TÜRKİYE'DE KABADAYILIK YAPMASINA İZİN VEREMEYİZ"

Büyük Birlik partisi Genel başkanı Mustafa Desteci, "Çin'in, Doğu Türkistan'daki zulmü örtmeye gücü yetmeyeceği gibi, işgale karşı DoğuTürkistan'a desteklerini dile getiren vatandaşlarımıza, siyasetçilerimize Türkiye'de kabadayılık yapmasına izin veremeyiz.

Çin'in katliamlarını ve Büyükelçiliği'nin küstah paylaşımlarını kınıyorum." Açıklamasını yaptı.

"ÇİN BÜYÜKELÇİSİ TÜRKİYE'DE PROVOKATÖRLÜK YAPIYOR"

Twitter hesabından konuyla ilgili açıklama yapan Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği başkanı Hidayetullah Oğuzhan, "Çin Büyükelçiliğinin Türk siyasi parti liderlerine yönelik menfur, küstah ve haddi aşan tehditkar açıklamalarını şiddetle kınıyoruz. Çin Büyükelçisi Türkiye'de provokatörlük yapıyor. Dışişleri Bakanlığımız yerinde bir tutum sergilemiştir." İfadesini kullandı.

ÇİN DIŞİŞLERİ SÖZCÜSÜ; TÜRKİYE EGEMENLİĞİMİZE SAYGI GÖSTERMELİ

Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Zhao Lijian Pekin'de düzenlediği basın toplantısında konuşarak Çin Ankara büyükelçiliğinin yapmış olduğu paylaşımın tamamıyla doğru ve yerinde olduğunu tartışmaya açık bir konu olmadığını, Türkiye'nin Çin'in egemenliği ve toprak bütünlüğüne saygı göstermesini talep eden açıklamalar yaptı.

Yazan: Muhammed Ali ATAYURT

BİRBİRLERİNDEN KOPARILAN UYGUR AİLELERİNİN KABUSU

Çin hükümeti Doğu Türkistan'daki insafsız politikalarına son vermeli ve birbirlerinden koparılan Uygur ailelerin kabusu son bulmalı. Uygur ailelerin çocuklarına kavuşabilmeleri için imzacı olun!

Yaklaşık dört yıl önce, yurtdışında okuyan veya geçimini sağlayan Uygur aileleri tekrar eden bir kabusu yaşamaya başladı. Birçoğu, çocuklarını Çin'in kuzeybatısında yer alan Doğu Türkistan'daki aile üyelerine bırakmıştı. Çin'in, Doğu Türkistan'daki etnik nüfusa, binlerce ailenin hayatları üzerinde korkunç bir etkisi olacak, eşi benzeri görüşmemiş bir baskı başlatmak üzere olduğunu henüz bilmiyorlardı.

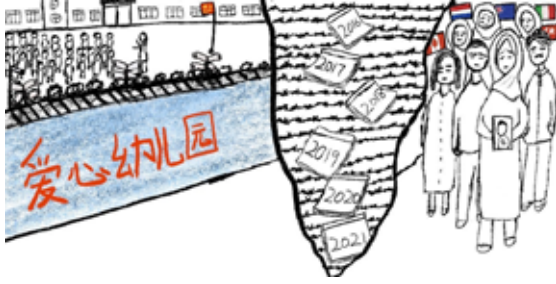
On yıllardır birçok Uygur, Doğu Türkistan'da sistematik olarak etnik ve dini ayrımcılığa maruz kaldı. İlan edilen "Teröre Karşı Halk Savaşı" ve "Ayrılıkçılık" ile mücadele kapsamında, 2014'ten bu yana Doğu Türkistan'da yoğun bir polis varlığına ve gözetimine tanık oldu. Gözetim ve toplumsal denetim önlemleri 2016'da hızla yayılmaya başladı. 2017'de bölgedeki Uygurlar, Kazaklar ve çoğunluğu Müslüman diğer azınlıklar için işler

daha da kötü bir hal almaya başladı.

O zamandan beri, yaklaşık 1 milyon veya daha fazla insan, siyasi telkin ve zorunlu kültürel asimilasyon da dahil olmak üzere çeşitli işkence ve kötü muameleye maruz kaldıkları, Doğu Türkistan'daki "eğitim yoluyla dönüştürme" veya "mesleki eğitim" merkezlerinde keyfi olarak gözaltına alındı. Bu kitlesel gözaltı uygulaması ve sistematik baskı, hem Uygur ailelerin çocuklarına bakabilmeleri için Çin'e dönmelerini engelledi hem de yurtdışında bir araya gelmek üzere çocuklarının Çin'den ayrılmasını neredeyse imkansız hale getirdi.

Birçok anne-baba baskının geçici olacağını ve kısa zamanda çocuklarının yanına dönebileceklerini düşündü. Fakat akrabaları ve arkadaşları, Çin'e döndüklerinde çok büyük bir ihtimalle gözaltı kamplarına kapatılacakları konusunda onları uyardılar. Kampların varlığı ve Müslüman azınlıklardan insanların keyfi olarak tutuklanma ihtimali artık inkar edilemez bir halde. İlk başlarda çocuklarla bir miktar temas mümkün olsa da çocuklara bakan akrabaların gözaltı kamplarına götürülmesinden veya hapse atılmasından sonra bu da sona erdi. Ailelerin yurtdışındaki geçici ikametleri yavaş yavaş sürgüne dönüşüyordu.

Uluslararası Af Örgütü, kısa süre önce, Avustralya, Kanada, İtalya, Hollanda ve Türkiye’de ikamet eden ve çocuklarından ayrılmış altı ebeveynle kapsamlı görüşmeler gerçekleştirdi. Anlattıkları, Çin’de mahsur kalan çocuklarıyla yeniden bir araya gelmek isteyen Uygur ailelerin deneyimlerinin sadece küçük bir kısmını ifade ediyor.

Çocuklar nerede?

Denizaşırı ülkelerdeki Uygurlar için aile üyelerinin nerede olduğunu öğrenmek çoğu zaman son derece zor olsa da bazı aileler akrabalarından ve arkadaşlarından çocuklarının devlet tarafından işletilen “yetim kamplarına” veya yatılı okullara götürüldüğüne dair şifreli kelimeler, fotoğraflar ve videolar aracılığıyla bazı bilgiler edinebiliyor.

VAKA 1: İTALYA

Neredeyse yeniden birlikte: Tehlikeli bir yolculukta dört genç

Aslen Kaşgarlı olan Mihriban Kader ve eşi Ablikim Memtinin, polis tarafından defalarca taciz edilip pasaportlarını karakola teslim etmeleri söylendikten sonra 2016 yılında İtalya’ya sürgün gitmek zorunda kaldılar.

Onlar ayrıldıktan kısa bir süre sonra polis, 4 çocuklarına bakan Mihriban’ın ailesini de taciz etmeye başladı. Sonunda anneanne kampa alındı ve dede birkaç gün sorguya çekildikten sonra aylarca hastanede kaldı.

Bu olaylar sonucunda çocuklara bakacak kimse kalmadı. Mihriban, Uluslararası Af

Örgütü’ne, “Diğer akrabalarımız, aileme olanlardan sonra çocuklarıma bakmaya cesaret edemediler” dedi. “Kamplara gönderilmekten korkuyorlardı.”

“Diğer akrabalarımız, aileme olanlardan sonra çocuklarıma bakmaya cesaret edemediler. Kamplara gönderilmekten korkuyorlardı.”

Mihriban Kader

Mihriban ve Ablikim’in İtalyan hükümetinden çocuklarını getirmeleri için izin aldığı Kasım 2019’da ailenin yeniden bir araya gelebilmesi için bir umut doğdu. Ancak bunun için, 12, 14, 15 ve 16 yaşlarındaki dört çocuğun Haziran 2020’de İtalyan vizesine başvurmak için, kendi başlarına, Çin’in Pakistan sınırına yakın bölgesindeki Kaşgar’dan, doğu kıyı kenti Şanghay’a, 5 bin kilometrelik zorlu bir yola çıkmaları gerekiyordu.

Yolda birçok büyük tehlike ve zorlukla karşılaştılar. Yönetmelikler çocukların tren veya uçak bileti satın almasını ve Çin’de kendi başlarına seyahat etmesini yasaklıyor. Ayrımcı politikalar ve yerel yönetim kararları nedeniyle oteller genellikle müsait oda olmadığını iddia ederek Uygurları misafir etmeyi kabul etmiyor. Tüm zorluklara rağmen çocuklar sabredip Şanghay’a gelmeyi başardılar.

Çocuklar nihayet ellerinde geçerli pasaportlarıyla İtalyan konsoloslğunun kapılarına ulaştıklarında, sanki aileleri kapının hemen arkasında duruyormuş ve birazdan birbirlerine sarılacaklarmış gibi hissettiler.

Konsolosluğa girmelerine izin verilmeyince heyecanları hızla umutsuzluğa dönüştü. Aile birleşimi vizelerinin yalnızca Pekin'deki İtalyan büyükelçiliğinde verilebileceği söylendi, ancak Haziran 2020'de Pekin'deki katı karantina koşulları nedeniyle seyahat edilemiyordu. Kalpleri paramparça olan çocuklar, birinin çıkıp onlara yardım edeceğini umarak konsolosluğun dışında beklediler. Fakat bunun yerine bir gardiyan geldi ve eğer gitmezlerse polisi aramakla tehdit etti.

Umutsuzluğa teslim olmak istemeyen çocuklar, İtalyan vizesine başvurmak için çetlitli seyahat acentelerinden yardım istediler. Ebeveynlerin aktardığına göre, dört çocuk 24 Haziran'da Şanghay'daki otel odalarından polis tarafından alınarak Kaşgar'daki bir yetimhaneye ve yatılı okula götürölmek üzere yola çıkarıldılar. Bu kadar yaklaşmışken, konsolosluktaki olaylar başka türlü seyretmiş olsaydı, çocuklar şimdi Çin yetimhane sisteminde sürönmek yerine anne babalarına yaptıkları cesur yolculuğu anlatıyor olabilerlerdi. Mihriban ve Ablikim, çocuklarını sonsuza kadar kaybetmiş olabileceklerinden korkuyor.

2016 yılının sonlarında Çin yetkilileri sistematik olarak Doğu Türkistan'daki insanların pasaportlarına el koymaya baş-

ladı. Pasaportlarını karakola teslim etme emri verilen birçok aile, ülkeyi hala vakit varken terk etmeye ve henüz pasaportu olmayan çocuklar için daha sonra geri dönmeye karar verdi. Yurtdışındaki Çin büyükelçiliklerinden veya konsolosluklarından bilgi almak isteyen ailelere, keyfi gözaltı ve diğer hukuka aykırı cezalara maruz kalabilecekleri Doğu Türkistan'a geri dönmelerini söylemek dışında hiçbir bilgi verilmedi. 2016 yılının sonlarında Çin yetkilileri sistematik olarak Doğu Türkistan'daki insanların pasaportlarına el koymaya başladı. Pasaportlarını karakola teslim etme emri verilen birçok aile, ülkeyi hala vakit varken terk etmeye ve henüz pasaportu olmayan çocuklar için daha sonra geri dönmeye karar verdi. Yurtdışındaki Çin büyükelçiliklerinden veya konsolosluklarından bilgi almak isteyen ailelere, keyfi gözaltı ve diğer hukuka aykırı cezalara maruz kalabilecekleri Doğu Türkistan'a geri dönmelerini söylemek dışında hiçbir bilgi verilmedi.

VAKA 2: TÜRKİYE

Kızlarımdan ayrı: 1594 gün ve hala devam ediyor

Ömer Faruh'un İstanbul'da bir kitabevi var. Kasım 2016'da eşi Meryem Faruh, onu bir gece arayıp polisin pasaportlarını teslim etmelerini emrettiğini söylediği sırada Ömer, Suudi Arabistan'daydı. Endişelenen Ömer, Meryem'e pasaportlarını polise teslim etmesini söyledi. Hemen ardından kendisi ve pasaportu olan iki büyük kızı için uçak bileti aldı. Altı ve beş yaşlarındaki diğer iki kızı henüz seyahat belgelerini almamıştı. Doğu Türkistan'da gerçekleşen büyük ölçekli, pasaportlara el koyma operasyonlarını dikkate alan Meryem ve Ömer, iki küçük kızlarını, Meryem'in ailesinin Doğu Türkistan'ın merkezinde bulunan Korla'daki evine bırakmak dışında bir çareleri olmadığına karar verdiler.

Ömer kısa bir süre sonra kendi ailesinden haber alamamaya başladı. Ekim 2017’de, bir arkadaşından Meryem’in ailesinin gözaltı kampına götürüldüğünü öğrendi.

Ömer, Uluslararası Af Örgütü’ne, sesi titreyerek “Ailesi paramparça olmuş binlerce Uygur’dan biriyim... Son 1594 gündür kızlarımızın sesini duymadık” diye anlatıyor. “Karım ve ben sadece geceleri ağlıyoruz. Burada bizimle birlikte olan diğer çocuklarımızdan üzüntümüzü gizlemeye çalışıyoruz.”

“Kızlarımız için her şeyi feda etmeye hazırım, kızlarımın özgür bırakılacağını bilsem hayatımı bile feda ederim.”

Ömer Faruh

Ömer ve bütün çocukları dahil olmak üzere ailesi, Haziran 2020’de Türkiye vatandaşlığı aldı. O zamandan beri en küçük iki kızını Çin’den çıkarabilmek için Türkiye’deki yetkililerden yardım almaya çalışıyor. Pekin’deki Türkiye Büyükelçiliği Ömer’e ilgili prosedürleri Ağustos 2020’de başlattığını ve Çin hükümetine Ekim 2020’de diplomatik nota verdiğini bildirmesine rağmen, şimdiye kadar kızlarını Türkiye’ye getiremediler.

Ömer, “İnsanlığa söyleyeceğim bir şey var. Lütfen kendinizi bizim yerimize koymaya çalışın, neler yaşadığımızı hayal edin ve bizim için ses çıkarın” diyor.

Bazı aileler çocuklarının küçükken büyükanne veya büyükbabalarıyla biraz zaman geçirmesini istiyordu. Çocuk bekleyenler, özellikle kadınlara uygulanan ve kişisel üreme tercihlerini yapmak gibi temel haklarından mahrum bırakan kısıtlayıcı doğum kontrol politikası altındaki sert cezalardan kaçınmak için geçici olarak Çin dışına taşınmayı tercih etti.

VAKA 3: HOLLANDA

Bana oğlumun hayatta, güvende ve iyi olduğunu söyleyin

Rizvangül 2014’te Dubai’de satış görevlisi olarak çalışıyordu. O sırada 3 yaşındaki oğlu, altı aylığına kuzeni Muhammed ile birlikte onu ziyarete geldi. Rizvangül, birlikte yaşamak için oğlunu kalıcı olarak yanına getirmeyi planlıyordu, ancak ailesi okul çağına gelene kadar Çin’de kalmasını önerdi. Böylece Rizvangül kariyerine odaklanabilirdi. O zamana kadar Dubai’ye rahat bir şekilde yerleşeceğini ve oğlunu okula kaydedebilmek için hazırlık yapabileceğini düşünerek kabul etti.

“Tatil için memleketim Doğu Türkistan’a her gittiğimde, oğlumla bir ay geçirirdim. O zamanlar inanılmaz mutluydum” diyor Rizvangül Uluslararası Af Örgütü’ne. “Dubai’ye beni ziyarete geldiği zamanlar, hayatımın en güzel zamanlarıydı.”

Rizvangül

Rizvangül’ün kuzeni Muhammed, bir iş için Dubai’de kaldı. Mart 2017’de annesi hastalanınca Doğu Türkistan’a döndü. Sadece iki ay

sonra, Rizvangül daha önce planladıkları bir ziyaret için eve dönmeye hazırlanırken, kız kardeşi ve arkadaşları ona Çin'e geri dönmemesinin güvenli olmayacağını söyledi.

Durumun daha da umutsuz bir hale geleceğiyle ilgili hiçbir fikri yoktu.

Rizvangül kız kardeşine Muhammed'i sorduğunda, Doğu Türkistan'a döndükten bir hafta sonra "eğitim görmek" için "okula" gittiğini öğrendi. Rizvangül bunun, Muhammed'in "yeniden eğitim" kampına götürüldüğü anlamına geldiğini anladı.

Daha sonra, Eylül ayında, oğluyla ilgilenen kız kardeşi, güvenlik kaygıları nedeniyle onları bir daha aramamasını söylediğinde Rizvangül'ün dünyası karardı. Rizvangül, o zamandan beri oğlu, kız kardeşi veya Doğu Türkistan'daki arkadaşları ile iletişime geçemedi.

Yanaklarından yaşlar süzülerek konuşan Rizvangül, Uluslararası Af Örgütü'ne "Başkalarının benim ne hissettiğimi anlamaları gerçekten zor" dedi. "Hayatıma devam etmemi sağlayan tek şey, onun hayatta, güvende ve iyi olduğunu bilmek istemem."

Rizvangül konuşmasına, "Eğer şimdi onunla konuşabilsem, ona 'beni affet, seni dünyaya ben getirdim, ama sana bakamadım; sana anelik edemedim' derdim." diye devam etti.

"Ailenizi arayamayacağınızı hayal edin. Çocuklarınızın, ailenizin veya akrabalarınızın hayatta olup olmadığını yıllarca öğrenemiyorsunuz. Düşünün, sadece siz değil, milyonlarca (Uygur) insan ailelerinden koparılıyor. Bunun başımıza geleceğini hiç düşünmemiştik ama oldu. Lütfen bize yardım edin."

Ailelerinden koparılmış, Çin dışında ikamet eden veya gözaltı kamplarında ve hapishanelerde tutuklu kalan çocukların sayısı ile ilgili tahminde bulunmak çok zor. Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerini kapsamlı olarak belgelemek, kamuya açık verilerin eksik ve bölgeye erişimin kısıtlı olması nedeniyle hala son derece zor.

VAKA 4: KANADA

Dönmek ya da dönmemek?

Aslen Kaşgarlı olan Dilnur, Kanada'da İngilizce okuyor ve 11 yaşındaki kızı ile birlikte yaşıyor. Evini defalarca arayan ve başörtüsünü çıkarması emri veren polisler tarafından sık sık ağır tacize uğradığı için 2016 yılında kızıyla birlikte Çin'den Türkiye'ye gitti.

Dilnur'un 11 yaşındaki kızı ve 9 yaşındaki diğer kızının pasaport alması yaklaşık bir yıl sürdü ve polis, 7 yaşındaki oğlu için gerçekleştirmediği pasaport başvurusunu reddetti. Dilnur bunun nedenini sorduğunda, oğluna pasaport verilerse Çin'e geri dönmeyeceğini düşündükleri için vermedikleri cevabını aldı. Küçük kızının alerjisi yurtdışına seyahat etmesine engel olduğu için Dilnur, onu ve oğlunu ailesinin yanında bıraktı. Dilnur Çin'den ayrıldıktan birkaç ay sonra ailesinden polis kızının pasaportuna el koyduğunu öğrendi.

Dilnur 2017'nin başlarında hayatının en büyük ikilemelerinden biriyle karşı karşıya kaldı. Kız kardeşi onu aradı ve "Geri dönmelisin," dedi. Çocuklarına bakan babaları, her hafta uzun süren sorgulara çağrılıyordu. Dilnur nedenini sorduğunda kız kardeşi şu cevabı verdi: "Çünkü devlet geri dönmeni istiyor. Ailemizin güvenliği sana bağlı. Hemen geri dönmezsen tüm ailemiz, hatta diğer akrabalarımız cezalandırılacak ve kamplara götürülecek."

Bu sözleri duyduğu birkaç dakika içinde Dilnur'un dünyası paramparça oldu. Sevdiklerinin güvenliğinin tamamen onun Çin'e dönüp dönmeme kararına bağlı olduğu düşüncesi, onu tek kelimeyle çaresiz hissettirdi, çünkü Çin'e geri dönerse çocuklarından ayrılıp kampa götürüleceğini biliyordu.

Dilnur, ne yapacağına karar vermeye çalıştığı bir hafta boyunca hiç uyuyamadı. Daha sonra bir akrabaları aracılığıyla babasından eğitimini bitirmeye odaklanması gerektiğini söyleyen bir mesaj aldı. Kısa bir süre sonra ise babasından başka bir mesaj daha geldi: "Dilnur bir daha asla geri dönmemelidir."

Dilnur, babasının geri dönerse başına ne geleceğini bildiğine ve onu olası zararlardan korumaya karar verdiğine inanıyordu. Ailesi ve akrabalarının yalnızca Uygur oldukları için taciz edildiğine ve geri dönse bile serbest kalmalarına izin vermeyeceklerini düşünüyordu.

Dilnur, Nisan 2017'den beri hiçbir aile üyesine ulaşamıyor. Doğu Türkistan'daki iki çocuğuna ne olduğuna dair hiçbir fikri yok. Olası her yolu denedi ama sonuç değişmedi. "Çocuklarımı kurtarmak için çok uğraştım ama başarısız oldum. Bir keresinde, bir hafta boyunca çocuklarımın arkamdan ağladığı bir kâbus görmüştüm. Öğretmenleri: 'Annemiz sizi terk etti' diyordu." Bu düşüncelerden dolayı dehşete düşen Dilnur, uyumaktan bile korkmaya başladı.

Dilnur kendisine kalıcı oturma izni verildiğinde çocuklarını buraya getirmek için Kanada hükümetinden yardım istemeyi planlıyor. Türkiye'de yaşadığı zamanlar, yardım istemek için Türkiye'deki Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı'na birkaç mektup yazmıştı. Bu mektuplara hala yanıt alamadı. Uluslararası Af Örgütü ile konuşması sırasında, dünyayı harekete geçmeye çağırdı ve "Çocuklarıma ve aileme ne olduğuna dair en ufak bir fikrim yok. Bu nasıl olabilir? Lütfen, bundan kurtulmamıza yardım etmek için elinizden ne geliyorsa yapın. Herkesin elini vicdanına koymasını, bizim için ses çıkarmasını, yanımızda olmalarını ve çocuklarımızın başına bu trajedinin gelmeye devam etmesine izin vermemelerini istiyorum."

Deniz aşırı ülkelerde yaşayan Uygurlar, Çin'deki akrabalarının olumsuz etkilenmesinden korktukları için, kendilerine ve akrabalarına yönelik insan hakları ihlalleri ile ilgili halka açık bir şekilde konuşmaktan çekiniyorlar. Buna rağmen, bu altı anne-baba çocuklarıyla kısa süre için-

de yeniden bir araya gelmelerine yardımcı olacağı umuduyla hikayelerini halka açık bir şekilde paylaşmaya karar verdi.

VAKA 5: AVUSTRALYA

“Yetkililer evde”

Kaşgar’da doğup büyüyen Mamutcan, şu anda Avustralya’da yaşıyor. Eşi Muharrem ve kızları 2012’de Mamuccan’ın yanına geldiğinde Malezya’da sosyal bilimler doktorası yapıyordu. Bunun için 2 yıl boyunca Muharrem’in pasaportunun çıkmasını beklemişlerdi.

Mamutcan hep birlikte oldukları o zamanları hala keyifle hatırlıyor: “Muharrem ve kızımız Kuara Lumpur’a geldiklerinde çok heyecanlıydım. Hayatımın en mutlu ve en unutulmaz anlarıydı.”

Bu mutlu zamanlar neredeyse üç yıl sürdü ve Kuala Lumpur’daki Çin Büyükelçiliği’nin 2015’in sonlarında Muharrem’in pasaportunu kaybettikten sonra yeniden basmayı reddetmesiyle sona erdi. Daha sonra, o zamanlar beş yaşında olan kızları ve altı aylık oğulları ile pasaportunu yenilemek için Çin’e geri dönmek zorunda kaldı. O zamanlar bunun rutin bir prosedür olacağını düşünüyorlardı. Çin’in 2017’de Uygurlara büyük çaplı bir baskı ortamı yaratacağına ve yıllarca sürecektir acı dolu bir ayrılığın başlamaya üzere olduğuna dair hiçbir fikirleri yoktu.

Muharrem ve iki çocuk Kaşgar’da mahsur kaldı. Mamutcan, Muharrem’in Nisan 2017’de gözaltı kampına götürülmesinden önceki güne kadar onlarla düzenli temas halindeydi. Muharrem götürüldüğünde çocuklar büyükanne ve büyükbabalarına bırakıldı. Kısa bir süre sonra Mamutcan’ın ailesi ondan, onlarla bir daha iletişim kurmamasını istedi. Arkadaşlarının ve akrabalarının birçoğu mesajlaşma uygulamalarında Mamutcan’ı arkadaşlıktan çıkardı.

Mamutcan iki yıl boyunca eşinin nerede olduğuna dair çok az şey öğrenebildi. Ne kendi ailesiyle ne de eşinin ailesiyle iletişime geçebildi. Mayıs 2019’da Mamutcan bir akrabasının sosyal medya hesabında oğlunun heyecanla bağırdığı bir video gördü: “Annem mezun oldu!” Bunun kamptan serbest bırakıldığı anlamına geldiğine inandığı için sonunda biraz huzur buldu.

Mamutcan Ağustos 2019’da şansını denemek için ailesini aradı. Videonun ailesinin kötü durumunun bir şekilde iyileşmiş olabileceğinin işareti olarak düşündü.

Annesi telefonu açtığında çok heyecanlandı. “Bayramını kutlamak için aradım, son konuşmamızın üzerinden çok zaman geçti,” dedi. “Yetkililer evde” diye yanıtladı annesi telefonu kapatmadan önce, titrek bir sesle. Aramaya devam etti ama hat hep meşguldü. Mamutcan, bir daha arayamaması için ailesinin hattı kasıtlı olarak kestğini düşünüyor. Yurtdışındaki insanlarla temas halinde olmanın göz altına alınmaya veya başka cezalara yol açabileceğinden korktukları için kendisiyle temastan kaçındıklarına inanıyor.

Mamutcan, geçen yıl arkadaşlarından şifreli kelimelerle aldığı mesajlarla Muharrem’in hala tutuklu olduğunu öğrendi. Bir arkadaşı ona karısının “beş yaşında” olduğunu söyledi. Mamutcan bunun beş yıl hapis cezası aldığı anlamına gelebileceğini düşünüyor. Başka bir arkadaşı ise Muharrem’in “hastaneye” götürüldüğünü söyledi. Bu da Uygur-

ların kullandığı şifreli dilde hapisane veya bir gözaltı kampı anlamına geliyor olabilir.

Mamutcan ailesi ve akrabalarıyla iletişim kuramasa da ailesiyle ilgili bilgi almak için memleketini ziyaret eden yakın arkadaşından aldığı iki videoya dayanarak oğlunun kayınvalidesinin yanında ve kızının da kendi ailesinin yanında olduğunu düşünüyor. “Bu acıların hiçbirini hak etmedik. Uygur olduğumuz ya da Çin’deki çoğunluktan farklı olduğumuz için hayatımızın dört beş yılını kaybetmiş gibiyiz,” diyor Mamutcan.

Mamutcan, Çin hükümetine Doğu Türkistan’daki baskıcı politikalarına son vermesi için çağrıda bulunuyor.

“İçlerinde insanlık kaldıysa, Çin yetkilileri insanlara bu şekilde davranmaktan vazgeçmeli ve aileleriyle yeniden bir araya gelebilmelerine izin vermelidir. Herhangi bir suç işlemiş değiliz. Bu kitlesel zulmün boyutunu anlamalarını istiyorum. Bu kahredici ve acı dolu bir adaletsizliktir, bunu daha doğru tanımlayabilecek başka bir kelime yok.”

Mahmutcan

Mamutcan şu anda yaşadığı Avustralya’nın İçişleri Bakanlığı’na da ulaştı, ama kalıcı oturma izni olmadığı için yardımcı olamayacaklarını söylediler.

VAKA 6: TÜRKİYE

Korkunç Haberlerin Ardı Arkası Kesilmiyor

Meripet Metniyaz ve eşi Turghun Memet, Meripet’in İstanbul’daki hasta babasına bakmak için Mart 2017’de Doğu Türkistan’dan Türkiye’ye gitti. Meripet, Doğu Türkistan’ın güneybatısında yer alan Hotan kentinde ult-

rason doktoru olarak çalışıyordu. Turghun ise Doğu Türkistan’da emlak ve değerli taşlara yatırım yapan bir iş insanıydı. Türkiye’ye gitmek için 1 aylık vize aldılar, kısa sürede Çin’e geri döneceklerini düşünüyorlardı. Onlar yokken, 6, 6, 9 ve 11 yaşlarında olan çocukları ile Turghun’un Urumçi’deki annesi ilgilenecekti.

Meripet’in babasına bakarken, ailelerinden daha önce Türkiye’ye seyahat eden Uygurların tutuklanarak gözaltı kamplarına götürüldüğüne dair endişe verici mesajlar almaya başladılar. Dönüşlerini ertelemeye karar verdiler.

Meripet, “Sabırlı olup Urumçi’de durum düzelene kadar birkaç ay beklememiz gerektiğini düşündük. Bekledik, ama durum daha da kötüye gitti. Sadece yurt dışına seyahat edenler değil, namaz kılan veya sakalı olan kim varsa tutuklanıyordu. Memleketimizdeki hapisaneler hakkında pek çok hikâye duyduk ve geri dönmekten korktuk.”

2017’nin sonlarında Turghun, annesinin ve çocuklarının Urumçi’den, yaklaşık 1.500 kilometre uzaktaki Hotan’a taşınmaya zorlandıklarını öğrendi. Burası annesinin ikametinin resmi olarak kayıtlı olduğu yerdi. Turghun, kız kardeşi Amina’dan annelerinin

Hotan'a döndükten kısa bir süre sonra kampa götürüldüğünü öğrendiğinde facia gözler önüne serilmiş oldu. Hotan'a döndükten sonraki beş gün içinde çocukları fiili olarak bir yetimhane olan Aixin Anaokulu'na götürüldü.

Bu haber Meripet'i çok sarstı. "Çocuklarımdan haber alamamak ruh sağlığımı bozdu." Sık sık gecenin ortasında kabuslardan ağlayarak uyanmaya başladı. "Çocuklar kalptir, çocuklar hayattır" diye eski bir söz var. Kalbimi ve hayatımı kaybetmişim gibi geliyor." Gözyaşlarına içinde devam etti: "Hayatımın anlamı çocuklarımdı. Her an iyi olup olmadıklarını, sağlıklarını ve nasıl bakıldıklarını düşünüyorum."

"Hayatımın anlamı çocuklarımdı. Her an iyi olup olmadıklarını, sağlıklarını ve nasıl bakıldıklarını düşünüyorum."

Meripet

Sonraki aylarda Turghun, kız kardeşinden aldığı şifreli mesajlarla çocuklarıyla ilgili bilgiler edinmeye devam etti. İlk başlarda Amina haftada bir çocukları ziyaret edebiliyordu, birkaç hafta sonra çocuklarla görüşmesine daha fazla izin verilmedi. Haziran 2018'den sonra Turghun, Amina'ya da ulaşamamaya başladı.

Birkaç ay sonra, baldızı ona Amina'nın polis nezaretindeyken sorgu sırasında öldürüldüğünü söyledi. Turghun ve Meripet yıkıldı. Kısa süre sonra aynı baldızın 2018 sonlarında bir gözaltı kampına götürüldüğünü öğrendiler. Böylece çocuklarıyla ilgili haber alabilecekleri kimse kalmadı.

Meripet ve Turghun, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na, Cumhurbaşkanı danışmanlarına ve İstanbul'daki Çin Büyükelçiliği'ne çok sayıda mektup yazdı. Hala bir yanıt alabilmiş değiller. Meripet, "Tek dile-

ğim, çocuğunu, ailesini, yakınlarını ve sevdiklerini kaybeden masum herkesin birbirine kavuşması," diyor.

Çin, Doğu Türkistan'da devam eden ağır insan hakları ihlallerine ve baskıcı politikalara son vermelidir. Uluslararası hukuk kapsamındaki çocuk hakları dahil olmak üzere tüm insan hakları yükümlülüklerine saygı göstermelidir. Çin, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi (ÇHS) 1992 yılında kabul etmiştir. ÇHS'nin 9. Ve 10. Maddeleri uyarınca, Çin çocukların ailelerinden, onların onayı dışında ayrılmamasını sağlamalı ve çocuğun yüksek yararının göz önünde tutulduğunu güvence altına almalıdır (Madde 3).

BM Çocuk Hakları Komitesi'ne göre, menşe ülkede ailenin bir araya gelmesi mümkün değilse, hangi nedenle olursa olsun hem ev sahibi ülke hem de menşe ülke, kendi ülkelerini terk etme hakları da dahil olmak üzere, çocukların ve ebeveynlerin insan haklarına gerekli özeni göstererek, mümkün olduğu şekilde başka bir yerde bir araya gelmelerini kolaylaştırmalıdır.

Ebeveynlerinden ayrılmış çocuklar, aileleriyle kişisel ilişkilerini sürdürme ve düzenli olarak doğrudan temas kurma hakkına sahiptir. Eğer devlet çocuğu bir yetimhanede veya yatılı okulda gözetim altında tutuyorsa, ebeveynlere veya diğer aile üyelerine çocuğun nerede olduğu bilgisi verilmelidir.

İfade özgürlüğü ve özel yaşam ve aile yaşamı hakları kapsamında, çocuklar dahil tüm insanlara, sınırlardan bağımsız olarak, yurtdışındaki aile üyeleriyle düzenli olarak iletişim kurma ve bilgi alma ve verme fırsatı tanınmalıdır.

Ekim 2016'da hareket özgürlüklerini daha da kısıtlamak amacıyla Doğu Türkistan'daki yetkililerin Uygur pasaportlarına el koyduğuna dair çok sayıda rapor çıkmıştı. Kişinin kendi ülkesini terk etme ve gerekli seyahat belgelerini alma hakkı da dahil olmak üzere seyahat özgürlüğü hakkı, belirgin hukuکی gerekçelere dayanması, meşru bir amaca ulaşmak için gerekli olması veya ayrımcılığa uğramama hakkı da dahil olmak üzere diğer insan haklarıyla çelişmesi durumları haricinde, keyfi olarak sınırlandırılmaz.

Uluslararası Af Örgütü'nün gördüğü aileler, Çin konsolosluklarının pasaportlarını yenileme başvurularını reddettiklerini ve yenileyebilmeleri için Çin'e geri dönmeleri gerektiğini söylediklerini ifade etti. Bir devletin gereksiz yasal kurallara veya idari önlemlere dayanarak pasaport çıkarmayı veya pasaportun geçerliliğini uzatmayı reddetmesi, o kişinin hareket özgürlüğü hakkının ihlaline yol açabilir.

Çin hükümeti, özellikle ailelerin bir araya gelmesi amacıyla, çocukların veya ebeveynlerinin Çin'e özgürce girip çıkmaları için yaptıkları başvuruları olumlu, insani ve hızlı bir şekilde ele alma yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Ayrıca, Çin hükümeti aileleriyle yeniden bir araya gelmeyi talep etmelerinin ne ebeveynler ne de çocuklar için hiçbir olumsuz sonuç doğurmayacağını garanti etmelidir. Ailenin zorla ayrılması ve özellikle

Uygur çocuklarının yetimhanelere zorla yerleştirilmesi politikaları, ebeveynlerin inançları ve eylemlerine yönelik ayrımcılığa ve cezalandırılmaya karşı korunma hakları da dahil olmak üzere çocuk haklarını ihlal ediyor.

Ailenin bir araya gelme sürecinde Çin, Uygur aile üyelerinin birbirleriyle doğrudan ve düzenli iletişim kurma haklarına saygı göstermelidir. Uluslararası Af Örgütü, deniz aşırı ülkelerle temasların Doğu Türkistan'daki gözaltı kamplarında keyfi gözaltı için önemli bir neden olarak görüldüğü vakaları belgeledi.

Buna ek olarak, Çin hükümeti, gözaltı kamplarında, hapishanelerde veya diğer devlet kurumlarında tutuklu kalanlar da dahil olmak üzere, yurtdışındaki çocukların ve ebeveynlerin diğer aile üyelerinin nerede olduğunu derhal açıklamalıdır. Bu tür bilgilerin gizlenmesi, çocukların aile yaşamı hakkına keyfi bir müdahaledir (ÇHS Madde 16).

Hazırlayan: Uluslararası Af Örgütü

“

Bir insanın vatan sevgisi, onun doğal hakkı, yani doğuştan gelen hakkıdır. Birinin vatanına olan hasreti, kişinin kendi tarihine, atalarına ve köklerine olan özlemidir.

- Yalkun Rozi

رۇيغىنىشواتقان ئۇجداد رۇھى

KAYNAKÇA

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<http://turkistanpress.com>

<https://www.ogunhaber.com>

<http://turkistanpress.com>

<https://amnesty.org.tr>

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Doğu Türkistan'da neler oluyor?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?... Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşıyan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçeğişi bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler.

Genel Yayın Yönetmeni **Abdulvaris ABDULHALİK**

Grafik Tasarım **Örkeş**

Editör **Muhammed Ali ATAYURT**
Abdulvaris ABDULHALİK

Karikatür **Erşat Niyazi**

Yayın Kurulu **Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği**

Yayın Türü **Aylık Yayın**

Yazışma Adresi **Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dük 2**
Sefaköy K.çekmece İSTANBUL

info@turkistanmedia.com www.turkistanpress.com www.istiqlalmedia.com

+90 212 540 31 15 +90 553 895 19 33 +90 541 797 77 00